

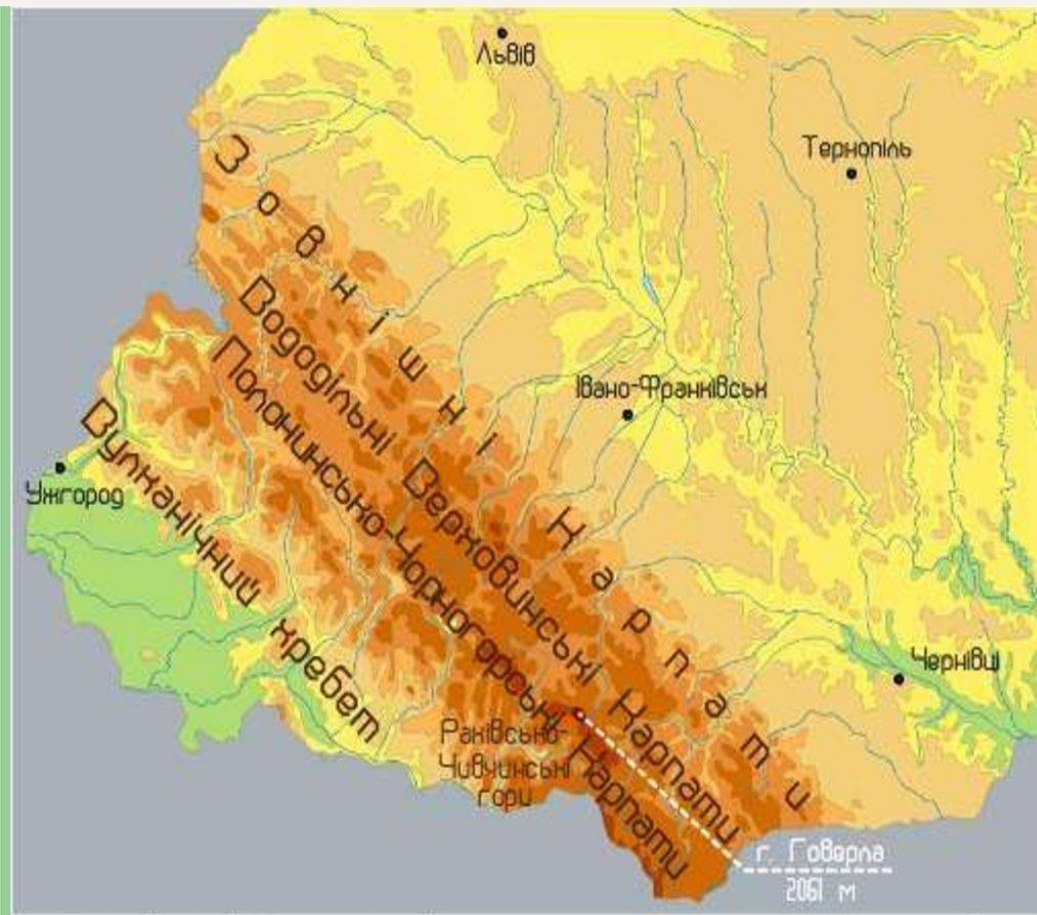


# Корисні копалини і рельєф Карпат

Виконав: учень ( назва учбового закладу і клас)  
Прізвище ім'я

Карпати для предків українського народу не були непрохідним бар'єром, вони були радше жвавим перехрестям, а також місцем, що надавало захист у лихоліття. Недарма ці гори, що вкривають лише близько 4% нашої етнографічної території, посідають в українській культурі набагато більше місце.





Українські, Карпати є частиною великої Карпатської системи. Їх середні висоти коливаються в межах 1200-1600м. Гори складаються з кількох паралельних пасом, що простягаються з північного заходу на південний схід в межах України на 270 км. Це *Зовнішні Карпати*, *Вододільно-верховинські Карпати*, *Полонинсько-Чорногірський хребет*, *Рахівські і Чивчинські гори*. Найвищою частиною Українських Карпат є *масив Чорногора*, де окрім Говерли (2061 м) є ще п'ять двохтисячників Зручними перевалами в Українських Карпатах є: Ужоцький, Борецький, Вишківський, Яблуницький.

Чорногора — найвищий гірський масив Українських Карпат до нього належить Говерла, найвища точка України з висотою 2061 м.



Гов'єрла — найвища  
вершина Українських Карпат і  
найвища точка України, її висота  
становить 2 061 м над рівнем моря.  
Розташована в гірському  
масиві Чорногора на  
межі Яремчанської міськради Івано-  
Франківської області та Рахівського  
району Закарпатської області за 17  
кілометрів від кордону з Румунією.



# Тектонічні структури та корисні копалини

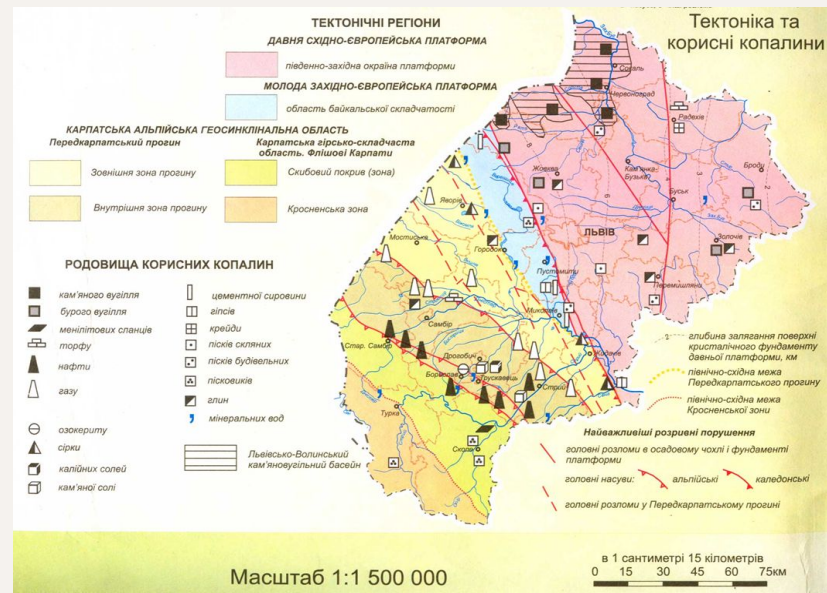
Предкарпатський крайовий прогин-глибока западина на межі зі Східноєвропейською платформою, що заповнена 7 км шаром осадових порід , які накопичувались на дна давнього моря під час підняття Карпатських гір. Тут чергуються пісковики, глини та мергелі. В товщі є поклади нафти, природного газу, калійних солей, самородної сірки.

Карпатська складчаста споруда . Мі складками пухких порід затиснутий Рнезначні ахівський кристалічний масив. Тут є поклади ртутних і поліметалевих руд

Закарпатська западина є неглибоким прогином , який заповнений шаром осадових порід: піском, глиною, кухонною сіллю, бурим вугіллям. Є мінеральні джерела ( Свалява). У середині кайнозойської ери западина зазнала розколів. На ній виникли невисокі вулкани. З цим пов'язані родовища золота



**Гори Карпати** – дуже багатий на природні та лікувальні ресурси регіон. Тут виявлено значні поклади корисних копалин, серед яких основними є нафта та газ, самородна сірка, кам'яні та калійні солі, буре вугілля, родовище вапняків, мармурів, золотополіметалічних та баритових руд.





## Дніпровсько- Донецька (Східна) нафтогазоно сна область

Нафтові поклади лежать на глибині до 4,5 км, газові – 5-5,8 кмю Нафта якісна, з невеликим вмістом сірки. Нині тут виявлено 121 родовище

## Прикарпатськ а (Західна) нафтогазоно сна область

Найстаріша, дуже виснажена. Поклади нафти зосереджені у Передкарпатському крайовому прогині. За станом на 2018 рік тут 124 родовища, з яких 6 великих, 16 середніх і 101 дрібних.

Поклади нафти і природного газу в Україні обмежені. Нафтою країна забезпечує себе лише на 7-8 % від потреб, природним газом – на 20-25 %. Порівнюючі 2 нафтогазаносні області Західну і Східну, можна зробити висновок: Формування покладів газу та нафти в цих раціонах пов'язане з минулим басейном нагромадження осадового матеріалу, що зносився з прилеглих територій.

Родовищам Західної області, почали експлуатувати ще на початку ХХ століття, тому воно вважається найстарішою і дуже виснаженою. Нині 57% усього видобутку нафти та 90% видобутку природного газу дає саме Східна область, що приурочена до осадового чохла Дніпровсько-Донецької западини





**Фліш** – ритмічне чергування тонких шарів піщано-глинистих порід (пісковики, аргіліти, вапняки, мергелі).



## Промисловість

Провідними міжгалузевими комплексами в економічному районі є паливно-енергетичний, машинобудівний, хіміко-індустріальний, будівельний, лісовиробничий, агропромисловий, легкої промисловості, транспортний та рекреаційний. Паливно-енергетичний комплекс базується на видобутку палива, переробці нафти (Надвірна, Дрогобич) та виробництві електроенергії на теплових (Бурштинська, Добротвірська ДРЕС) електростанціях. Крім того, важливу роль відіграють газосховища, компресорні станції, розподільчі електростанції, які забезпечують транспортування газу й передачу електроенергії у країни Європи.



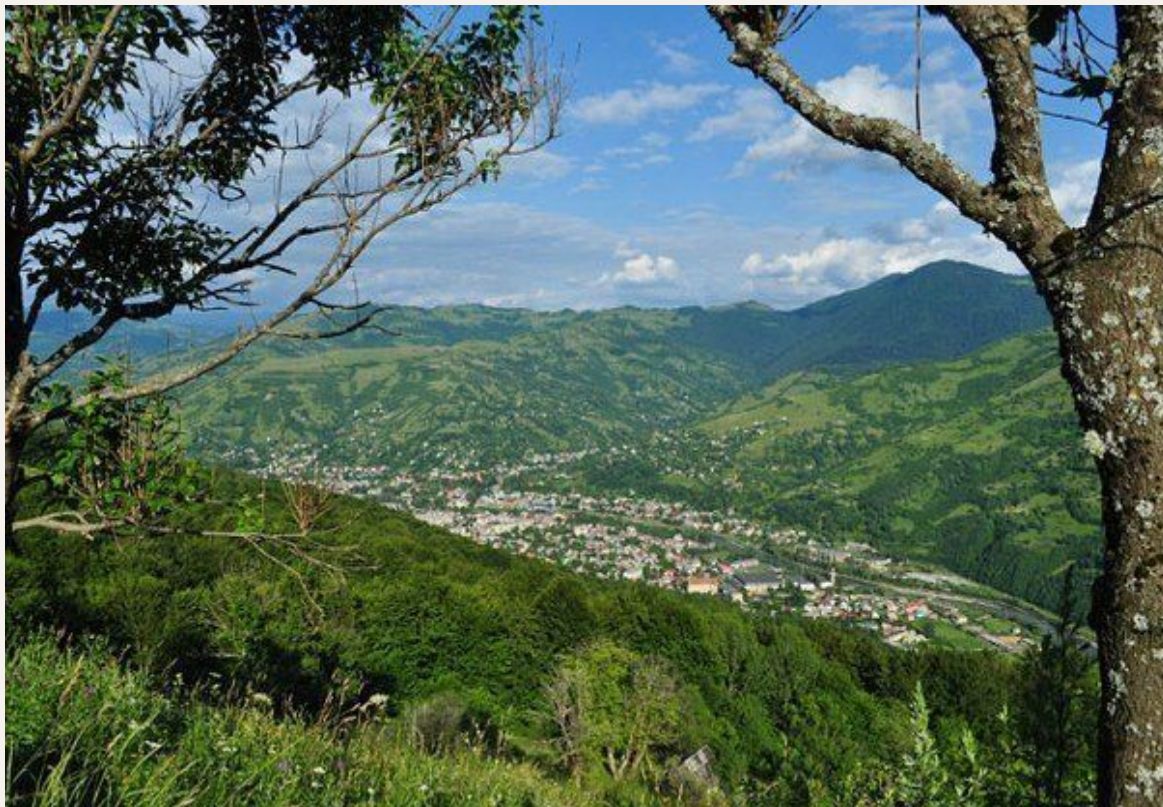
**Михайло Коцюбинський «Тіні забутих предків»**

Одного разу він покинув свої корови і подряпавсь на самий ґрунь (верх). Ледве помітною стежкою підіймався вище і вище, поміж густі зарослі блідої папороті, колючої ожини й малини. Легко перескакував з камінця на камінчик, перелазив через повалені дерева, продирався крізь гіллячки кущів. За ним підіймався з долини вічний шум річки, росли гори, і вже вставав на крайнебі блакитний привид Чорногори. Довгі плакучі трави крили тепер боки гори, дзвінки корів обзивались, як далеке зітхання, все частіше попадалось велике каміння, що далі, на самім вершку, творило хаос поламаних скель, списаних лишаями, здушених у гадючих обіймах корінням смерек. Під ногами в Івана кожний камінь вкривали рудаві мхи, грубі м'які, шовкові. Теплі і ніжні, вони ховали у собі позолочену сонцем воду літніх дощів, м'яко вгинались і обіймали ногу, як пухова подушка. Кучерява зелень гогозів і афин([8]) запустила своє коріння у глибінь моху, а зверху сипнула росою червоних та синіх ягід.

## Цікаві факти про українські Карпати

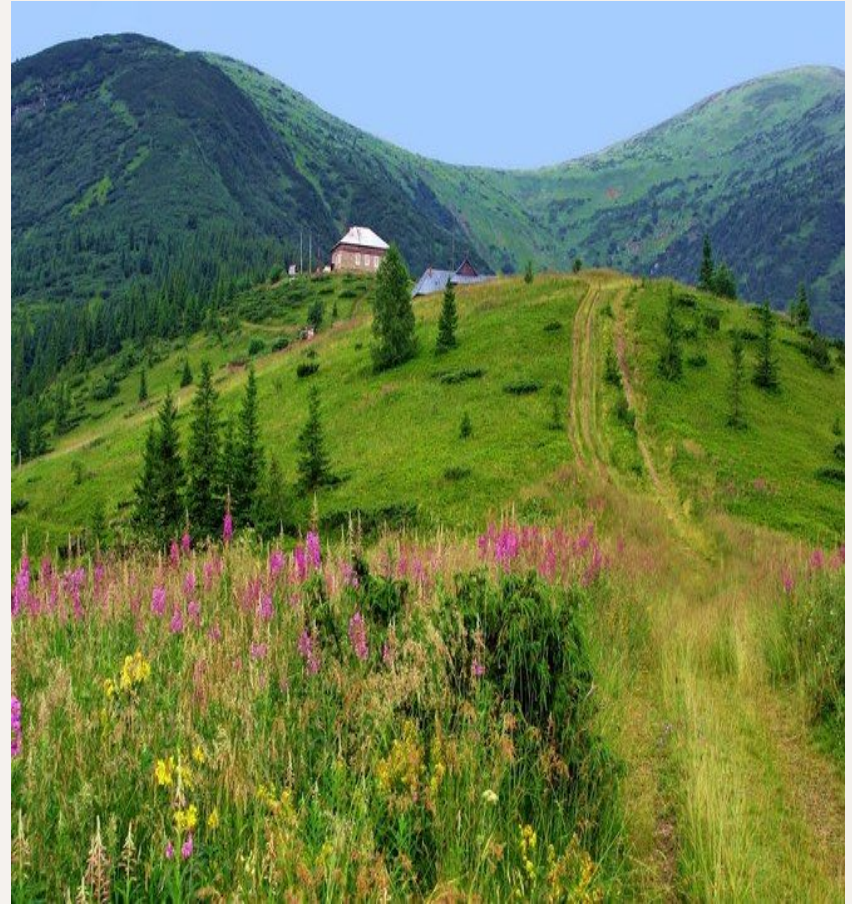
- Найбільшим озером у Карпатах є Синевір, воно знаходиться на території Закарпатської області в Межигірському районі. В народі називають "синім оком", "карпатською Ріцею". Сильний землетрус, а можливо багатівікові вивітрювання викликали обвал скель, які і загатили долину гірського потоку й утворили озеро на висоті 989 м над р.м. За підрахунками фахівців, озеро утворилося приблизно 10 тисяч років тому. Синевір займає площу не більше 5 гектарів, а максимальна глибина – 22 метри.





- Найбільш високогірне місто – Рахів. Середня його висота становить 820 м над р.м. Цьому місту належить ще один рекорд – найбільший перепад висоти між вулицями – 600 м: від найнижчої (400 м) до найвищої 1000 м.

- Найвисокогірніше місце праці та наукова споруда – біостаціонар Львівського відділення інституту ботаніки НАН України, який розташований на полонині Пожижевській (1429 м над р.м.). Включає метеостанцію та сніголавинну станцію. Збудований в 1899 р.
- Найбільш вітряне місце в Карпатах – полонина Пожижевська. Вітер зі швидкістю понад 15 м/с (54 км/год) дує тут в середньому 120 разів щорічно.
- Полонина Пожижевська є також і найвологішим місцем України – 1593 мм рт. ст. річних опадів.



Найзначніша палеонтологічна знахідка на території Карпат – це, ймовірно, місцезнаходження викопної фауни в селищі Старуня (тепер в Богородчанському р-ні Івано-Франківської обл.), яке стало відоме на весь світ. В 1907 р. тут цілком випадково були знайдені рештки тварин кінця льодовикової доби. Біля потоку Лукавець Великий в озокеритній шахті на глибині 12,5 м було знайдено мамонта, а трохи глибше – волохатого носорога, гігантського оленя, різних викопних птахів та земноводних. Очевидно, сіль, озокерит, розчин нафти та безкисневі умови багна сприяли консервації старунських тварин. Радіобіологічним способом було встановлено, що носоріг пролежав тут  $23\ 255 \pm 775$  років.







- Найвище розташована конструкція – в 1996 р. було встановлено 5-метрову стелу на д. Говерла, на якій розміщено державні символи – жовтоблакитний прапор і тризуб.

- Найвисокогірніше озеро – Бребенескул, що розташоване на схилі г. Гутин-Томнатик на висоті 1801 м, завдовжки 134 і завширшки 44 м, площа – 4000 кв м, максимальна глибина – 2,8 м.





Долина нарцисів”, що біля м. Хуст на Закарпатті, є єдиним місцем в Україні, де в природних умовах ростуть білосніжні нарциси вузьколисті. На вигляд вони дуже нагадують садові, але квітки більші й досягають іноді 10 см у діаметрі. Живописна долина площею 80 га вкрита суцільним килимом квітів і оперезана пологими гірськими схилами, є пам’яткою природи.



**ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!!!**

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

- Географія України. 8-9 класи: Наочний довідник .- К.;Х.: Веста 2017.-152с
- Географія: підручник для 8 кл.загальноосвітніх навч.закладів/Г.Д Довгань, А.Г. Стадник.- Х.: Видавництво « Ранок» 2016.- 272 с.
- Атлас України для 8 класу: атлас.- К.: ДНВП « Картографія», 2006-2014
- [https://geoknigi.com/book\\_view.php?id=436](https://geoknigi.com/book_view.php?id=436)
- <https://chytay-ua.com/blog.php?id=342>
- <https://kamendvir.com.ua/articles/tsikavi-fakty-pro-ukrainski-karpaty#:~:text=%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%B0%D1%82%D0%B8%20%2D%20%D0%B3%D1%96%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%96,%D0%B2%D0%B8%D1%81%D0%BE%D1%82%D0%B0%20%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D1%97%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%82%D1%8C%202061%20%D0%BC>
- <https://minerals-ua.info/golovna/goryuchi-korisni-kopalini/>
- [https://leksika.com.ua/18741114/ure/karpatska\\_skladchasta\\_sistema](https://leksika.com.ua/18741114/ure/karpatska_skladchasta_sistema)